

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/78/2022
Identifikačné číslo spisu:	8713215490
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Adamcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8713215490.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členov senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD., v spore žalobcov: 1/ I. Q., nar. A., bytom T., 2/ N. Q., nar. A., bytom T., 3/ F. Q., nar. A., bytom T., 4/ S. Q., nar. A., bytom T., všetci zastúpení Mgr. Marcelom Lesňákom, advokátom, so sídlom Poprad, Murgašova 87/6, proti žalovaným: 1/ V. C., nar. XX. júla XXXX, bytom Y., zastúpený JUDr. Rastislavom Lenartom, advokátom, so sídlom Košice, Pollova 32, 2/ V. I., nar. A., bytom Y., zastúpený JUDr. Tiborom Bašistom, advokátom, so sídlom Poprad, Štefánikova 8, o neplatnosť kúpnej zmluvy s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 7C/231/2013, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. septembra 2021 sp. zn. 18Co/32/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobcom 1/, 2/, 3/ a 4/ p r i z n á v a voči žalovanému 1/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Žalovanému 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej v texte rozhodnutia len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 27. novembra 2019 č. k. 7C/231/2013-373, určil neplatnosť zmluvy o pôžičke z 21.01.2004 (výrok I.), určil neplatnosť zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva z 21.01.2004, zavkladovanej Správou katastra Poprad pod č. D. (výrok II.), určil neplatnosť kúpnej zmluvy medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/ zavkladovanej Správou katastra Poprad pod č. D. (výrok III.) a procesným stranám nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok IV.). Svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 3 ods. 1, § 39, § 516 ods. 1, § 564, § 657, § 658 ods. 1, § 553 ods. 1, 2, § 558 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“) a ustanoveniami § 215, § 137 a § 470 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“). V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že považoval žalobu vo všetkých výrokoch za dôvodnú. Pri posudzovaní existencie naliehavého právneho záujmu žalobcov pri zmluve o pôžičke a zmluve o zabezpečovanom prevode práva, rovnako ako aj pri kúpnej zmluve medzi žalovanými, dospel k záveru, že jedine určením neplatnosti týchto zmlúv dosiahnu žalobcovia výmaz zápisu vlastníckeho

práva žalovaného 1/ a obnovenie pôvodného zápisu vlastníckeho práva s návrhom na dodatočné prejednanie dedičstva. Vo vzťahu k zmluve o pôžičke, ktorú uzavreli strany sporu dňa 21.01.2004 nebolo sporné, že došlo k odovzdaniu finančných prostriedkov v rozsahu 2.000.000 Sk, ktoré boli vložené na účet žalobkyne 4/ a jej nebohému manžela, sporné bolo odovzdanie sumy 600.000 Sk. Z dôvodu výšky úroku vo výške 15 % mesačne, súd považoval zmluvu o pôžičke za absolútne neplatný právny úkon, v rozpore s dobrými mravmi, a tým boli naplnené podmienky ustanovenia § 39 OZ. Zmluva nebola reálnym kontraktom, keďže k odovzdaniu preukázateľne došlo len do sumy 2.000.000 Sk. V tejto súvislosti nazerá aj na zmluvu o zabezpečovacom prevode práva, ktorá bola uzavretá v ten istý deň ako zmluva o pôžičke. Keďže považoval za neplatný právny úkon hlavný zmluvný vzťah, potom akcesorické zmluvné zabezpečenie rovnako považoval za neplatné. Navyše túto zmluvu považoval za neplatnú z dôvodov priečiacich sa dobrým mravom. Pokiaľ zmluva o pôžičke bola absolútne neplatná, potom sa žalovaný 1/ nemohol stať vlastníkom nehnuteľností. Po tom, čo posúdil zmluvu o pôžičke ako absolútne neplatnú, rovnako ako aj zmluvu o zabezpečovacom prevode práva, súd dospel k záveru, že aj kúpna zmluva uzavretá medzi žalovaným 1/ a 2/ je neplatná, keďže žalovaný 2/ sa nestal vlastníkom predmetných nehnuteľností, a tak nemohol previesť kúpnu zmluvou nehnuteľnosti na žalovaného 1/. Uviedol, že na základe absolútne neplatného právneho úkonu nemôže dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva, a preto nemožno ani uvažovať o ochrane vlastníckeho práva, hoc i dobromyseľného nadobúdateľa. Rovnako tak nie je možné za zisteného stavu uprednostniť požiadavku právnej istoty a ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere pred zásadou, podľa ktorej nikto nemôže previesť viac práv na iného ako má sám. Súd tiež poukázal na právo na obydlie, ktoré je priznané Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd v článku 8, ktorým je Slovenská republika viazaná. Strata domova je najextrémnejšou formou zásahu do práva na rešpektovanie obydli. O trovách konania rozhodol podľa § 257 CSP. Dôvody hodné osobitného zreteľa videl v okolnostiach prípadu, hoci žalobcovia boli úspešní, považoval za spravodlivé, aby každá strana sporu znášala jej vzniknuté trovy konania.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovaných 1/, 2/ rozsudkom z 28. septembra 2021 sp. zn. 18Co/32/2020, rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalovaných 1/ a 2/ nie je dôvodné, lebo súd prvej inštancie dôsledne zistil skutkový stav a vec aj správne právne posúdil. Na skutkových a právnych záveroch sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. K odvolacím námietkam uviedol, že na tvrdenia týkajúce sa výšky pôžičky, ktorú poskytol žalovaný 2/ žalobkyni 4/ a jej nebohému manželovi, boli vykonané dôkazy, z ktorých súd prvej inštancie vyvodil správny záver o tom, že sa nepreukázalo skutočné odovzdanie finančných prostriedkov vo výške 600.000 Sk. Pokiaľ žalovaný 2/ uzavrel zmluvu o pôžičke, ktorú označil ako bezúročnú a bez poplatkov, z vykonaného dokazovania vyplýva, že očakával províziu alebo istú finančnú odmenu za poskytnutie tejto pôžičky, k čomu sa vyjadril samotný žalovaný 2/. Potom aj tvrdenie súdu prvej inštancie o tom, že práve týchto 600.000 Sk malo predstavovať úrok z poskytnutej pôžičky je na mieste. Aj z vykonaného dokazovania vyplynulo, že táto suma by predstavovala z poskytnutej istiny 15 % úrok mesačne, čo možno považovať za civilnoprávnu úzeru, ktorá spôsobuje neplatnosť predmetnej zmluvy o pôžičke. Výkon zabezpečovacieho prevodu vlastníckeho práva na základe prepadnej klauzuly, podľa ktorej sa veriteľ stáva definitívne vlastníkom veci splatnosťou pohľadávky alebo porušením povinnosti dlžníka, neprimerane sťažuje postavenie dlžníka, pretože mu popiera oprávnený záujem na čo najvýhodnejšie speňaženie veci. V takomto prípade sa výkon práva veriteľa prieči dobrým mravom podľa § 3 OZ. Neprimeraný výkon zabezpečovacieho prevodu práva má okrem iného za následok absolútnu neplatnosť právnych úkonov, ktorým sa mala naplniť jeho uhradzovacia funkcia. Za nedôvodné námietky považoval aj tvrdenia žalovaného 1/ o jeho dobromyseľnosti. Kúpna zmluva, ktorá bola uzavretá medzi žalovanými 1/ a 2/ je zmluvným vzťahom medzi týmito dvomi účastníkmi zmluvy a prípadné nároky žalovaného 1/ je možné uplatňovať vo vzťahu k žalovanému 2/, no nemožno poprieť právo žalobkyne 4/ a jej nebohému manžela na podanie žaloby o určenie neplatnosti právnych úkonov s dôvodmi, ktoré uviedol aj súd prvej inštancie a aj súd odvolací. K námietke žalovaného 1/, že nie je zrejmé, že žalobcovia 1/ až 3/ sú právni nástupcovia nebohému žalobcu D. Q. a zároveň tiež nedali súhlas na výzvu konajúceho súdu k vstupu do konania na strane žalobcov, poukázal odvolací súd na ustanovenie § 63 ods. 2 CSP, z ktorého je zrejmé, že pokračuje majetkový spor s dedičmi konkrétnej strany a nebol potrebný súhlas dedičov po nebohom D. Q., čo vyplýva z

ustanovenia tohto paragrafu. Navyiac, dedičské konanie po menovanom prebehlo a nič na tom nemení, že bolo zastavené pre nezistenie majetku, teda jeho nemajetnosť. Z dedičského rozhodnutia Okresného súdu Poprad č. k. 8 D/128/2018, Dnot/175/2018 zo 14. januára 2019 vyplýva, že konanie riadne prebehlo a nadobudlo aj právoplatnosť. Je z neho zrejmé, kto je dedičom zo zákona, teda manželka, ktorá je žalobkyňou 4/ a jeho tri deti v prvej dedičskej skupine, teda žalobcovia 1/ až 3/. Ani ďalšie odvolacie námietky nepovažoval odvolací súd za dôvodné.

3. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalovaný 1/ (ďalej aj „dovolateľ“), ktoré odôvodnil ustanoveniami § 420 písm. b), c) a f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozhodnutím súdu prvej inštancie, zrušil a vec vrátil na nové konanie. Zopakoval v odvolaní namietané nedostatky rozhodnutia súdu prvej inštancie. Namietal obsah zápisnice o verejnom vyhlásení rozsudku, lebo podľa neho v nej chýba pomer hlasov jednotlivých členov senátu. Taktiež mal odvolací súd na prejednanie odvolania nariadiť pojednávanie. Nesúhlasil so závermi odvolacieho súdu o tom, čo preukazuje pokladničný doklad. Poukazoval na závery odvolacieho súdu týkajúce sa civilnoprávnej úžery. Závery súdu, že žalobcovia 1/ až 3/ sú dedičmi po pôvodnom žalobcovi 1/ D. Q. považoval za „obludné zneužitie postavenia štátneho orgánu“ a v tejto súvislosti uviedol, že napadnuté rozhodnutie napĺňa dovolací dôvod podľa § 420 písm. b) CSP, nakoľko žalobcovia 1/ až 3/ nemali procesnú spôsobilosť. Dovolateľ tvrdil, že odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými uvedenými odvolacími dôvodmi, a preto je napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné. Podobne ako v odvolaní namietal neúplnosť, nejasnosť, nevykonateľnosť a zmätočnosť napadnutých výrokov. Nesúhlasil ani s hodnotením jednotlivých dôkazov.

4. Žalobcovia vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že spôsob hodnotenia dôkazov a prijatie nesprávnych skutkových záverov sú ako dovolacie dôvody vylúčené. Doplili, že v úvode dovolania uvedená „argumentácia“ žalovaného 1/ ohľadom poukázania na nesprávne označenie priezviska právneho zástupcu žalovaného 1/ predznamenáva jeho ďalší obsah, kde bezdôvodne útočí na žalobcov, súdy oboch inštancií, popiera jednoznačne preukázané skutočnosti. Navrhli dovolanie zamietnuť.

4.1. Žalovaný 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu sa k nemu pripojil a navrhol zrušenie rozsudkov okresného i krajského súdu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného 1/ treba zamietnuť, pretože nie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

8.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

9. Dovolateľ uviedol, že prípustnosť jeho dovolania vyplýva z § 420 písm. b) CSP. Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľ nerozlišuje medzi vecnou legitímáciou, spôsobilosťou byť účastníkom konania a procesnou spôsobilosťou. Dovolací súd vo všeobecnosti poukazuje na to, že otázka vecnej legitímácie účastníkov konania nemá žiaden vplyv na prípustnosť dovolania podľa § 420 CSP. Ak súd nesprávne posúdi túto otázku, nejde o vadu konania, ktorá by spôsobovala tzv. zmätočnosť konania. Nedostatok hmotnoprávnej legitímácie (vecnej aktívnej alebo pasívnej legitímácie) môže mať iba vecný dopad na výsledok sporu v podobe vydania meritórneho rozhodnutia, ktorým sa žaloba zamietá (obdobne porovnaj napr. R 34/1993). Od aktívnej alebo pasívnej legitímácie účastníka konania treba odlišovať procesnú subjektivitu v zmysle § 61 CSP a procesnú spôsobilosť (t. j. spôsobilosť samostatne konať ako účastník konania - § 67 CSP). Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. V sporovom konaní zákon za účastníkov konania označuje žalobcu a žalovaného (§ 60 CSP); žalobcom je ten, kto podal žalobu, a to bez ohľadu na to, či je nositeľom hmotnoprávneho práva (t. j. či mu svedčí hmotnoprávna vecná aktívna legitímácia). Spôsobilosť byť účastníkom zodpovedá spôsobilosť mať práva a povinnosti v zmysle § 7 a § 8 Občianskeho zákonníka (t. j. právna subjektivita a spôsobilosť na právne úkony). Ak by aj prípadne žalobca (napr. nebol dedičom pôvodného žalobcu) nebol v konaní aktívne vecne legitímovaný (nebol by nositeľom práva), nespôsobovala by táto okolnosť nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania. Dovolací súd preto konštatuje, že o uvedený prípad však v prejednávanej veci nejde, nakoľko žalobcovia 1/ až 3/ mali v čase rozhodovania súdmi oboch inštancií v zmysle § 7 a nasl. Občianskeho zákonníka spôsobilosť byť účastníkom konania (procesnú subjektivitu). Z uvedeného dôvodu konanie vadou podľa § 420 písm. b) CSP netrpí.

9.1. Dovolací súd dopĺňa, že odvolací súd sa s námietkami, ktorými bolo spochybnené právne nástupníctvo žalobcov 1/ až 3/ po nebohom D. Q. vo svojom rozhodnutí vysporiadal a dovolací súd sa s týmto odôvodnením stotožňuje. Skutočnosť, že došlo v dedičskom konaní k zastaveniu konania pre nemajetnosť poručiteľa, nespochybňuje postavenie žalobcov v tomto konaní, ani ich právne nástupníctvo po nebohom D. Q.. Práve naopak, ak by im nebolo z tohto dôvodu umožnené do preskúmaného konania vstúpiť z dôvodu, že „nie sú dedičmi“, došlo by k odmietnutiu spravodlivosti „denegatio iustitiae“ (porovnaj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/209/2021). Označenie dedič neznamená, že predmetná osoba aj v skutočnosti dedila.

10. Dovolateľ namietal i vadu konania podľa § 420 písm. c) CSP. Predmetné ustanovenie dopadá na procesnú situáciu, v ktorej musia byť kumulatívne splnené obidve podmienky z neho vyplývajúce, a to, že procesnou stranou bol ten, a) kto nemal spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a b) za koho nekonal (hoci mal) zákonný zástupca alebo procesný opatrovník. Každý môže pred súdom samostatne konať v rozsahu, v akom má spôsobilosť na právne úkony (§ 67 CSP). Toto ustanovenie upravuje oprávnenie určitého subjektu samostatne pred súdom konať, t. j. realizovať v civilnom konaní jednotlivé procesné úkony.

10.1. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu dovolací súd ďalej uvádza, že tento dôvod sa vzťahuje na procesnú podmienku konania týkajúcu sa procesnej spôsobilosti strany v spore. Z obsahu spisu, ani z dovolania žalovaného 1/ nevyplýva, že by strana - žalobcovia 1/ až 3/ ako fyzické osoby nemali v spore procesnú spôsobilosť. Procesná spôsobilosť fyzickej osoby je totožná so spôsobilosťou vlastnými úkonmi nadobúdať práva a povinnosti v zmysle § 8 OZ, podľa ktorého spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou. Táto procesná podmienka konania nebola v spore žiadnym spôsobom spochybnená. Navyše, uplatnený dovolací dôvod nebol ani náležite v dovolaní vymedzený. Dovolací súd dodáva, že dovolanie v zmysle § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vadám zmätočnosti. Dôvody vypočítané v tomto ustanovení majú procesnoprávny charakter. Bolo povinnosťou dovolateľa

vymedziť dovolací dôvod a uviesť, v čom vada konania spočíva (§ 431 CSP).

11. Dovolateľ ďalej uviedol, že prípustnosť jeho dovolania vyplýva z § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľom namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne uplatnenými námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejmé všetky skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie (II. ÚS 76/07).

14. Pokiaľ dovolateľ namietal nesprávne skutkové zistenia, či hodnotenie dôkazov, tieto nespôsobujú prípustnosť v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Dovolateľova argumentácia je totožná s tou, ktorú prezentoval pred súdmi nižších inšancií. Dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inšancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inšancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

14.1. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inšancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

15. Dovolateľ v dovolaní namietal i nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu a jeho nedostatočné odôvodnenie tým, že sa odvolací súd nevysporiadal s jeho námietkami voči rozsudku súdu prvej inšancie uvedenými v odvolaní.

15.1. K námietkam dovolateľa týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovoláním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo

strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces (podrobnejšie poukazuje dovolací súd napr. v rozsudku z 27. októbra 2021 sp. zn. 5Cdo/130/2021).

15.2. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu napadnutý dovolaním žalovaného 1/ spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odvolací súd súhlasil s rozhodnutím súdu prvej inštancie o dôvodnosti žaloby v plnom rozsahu. Z odôvodnení rozhodnutí obidvoch súdov nižších inštancií, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018) je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval dovolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku dovolací súd prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil. Odôvodnenie jeho rozsudku zodpovedá aj základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia, vyplýva z neho vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Odvolací súd sa veľmi podrobne a komplexne vysporiadal s relevantnými odvolacími námietkami žalovaného 1/. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné. Závery, ku ktorým dovolací súd dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolací súd pripomína, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Dovolateľ v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v základnom konaní.

15.3. Pokiaľ išlo o posúdenie platnosti jednotlivých preskúvaných zmlúv, táto otázka bola podstatou odôvodnenia oboch rozsudkov súdov nižších inštancií a bola posúdená vo svojej komplexnosti oboma súdmi. Tu je potrebné zdôrazniť, že povinnosťou súdu v opravnom (odvolacom) konaní nie je reagovať na všetky námietky, ktoré vo svojom procesnom úkone uvedie strana sporu. Súd v opravnom konaní je povinný sa zaoberať iba podstatnými námietkami a pokiaľ žalovaný 1/ neuviedol nič relevantné k otázke spochybnenia záverov súdu prvej inštancie, nebolo potrebné sa s jeho námietkami podrobne zaoberať, tak ako si to predstavoval.

15.4. Dovolací súd dodáva, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu dostatočne vysvetľuje, prečo bol žalovaný 1/ v predmetnom spore neúspešný, keďže bola preukázaná neplatnosť všetkých preskúvaných zmlúv. Nesúhlas strany sporu s argumentami súdu neznamená nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia.

16. Pokiaľ dovolateľ tvrdil, že jeho procesné práva boli porušené aj tým, že na prejednanie odvolania krajský súd nenariadil pojednávanie, dovolací súd poukazuje na to, že podľa § 385 ods. 1 CSP dovolací súd nariadi pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje dovolací súd. V danom prípade sa dovolací súd stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie, preto je namieste záver, že nemal dôvod dokazovanie zopakovať (§ 384 ods. 1 CSP). Existenciu podmienok pre doplnenie dokazovania dovolací súd nezistil (§ 384 ods. 2 a 3 CSP). Keďže na nariadenie pojednávania nebol daný ani verejný záujem, rozhodnutie o veci bez nariadenia pojednávania je postupom, ktorý plne zodpovedá zákonu (§ 385 ods. 1 CSP). Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriečil zákonu, nemohlo dôjsť k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces. Neopodstatnená je preto námietka, že namietaným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP.

16.1. Rovnako prípadná absencia uvedenia pomeru hlasovania členov v zápisnici o verejnom vyhlásení rozhodnutia nie je takým procesným postupom, ktorý by znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že by mohlo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces, a teda nespôsobuje procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd na tomto

mieste považuje za potrebné uviesť, že krajský súd v odôvodnení rozhodnutia v bode 28. v súlade s § 393 ods. 2 veta druhá CSP uviedol, že rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

17. Majúc na zreteli vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu nie je zaťažené vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

18. Žalovaný 1/ prípustnosť podaného dovolania formálne a bez ďalšej konkretizácie vyvodzoval aj z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

18.1. Dovolací súd vo vzťahu k označeným dovolacím dôvodom zdôrazňuje, že ustanovenie § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Uvedené ustanovenie je nutné vykladať v súvislosti s § 421 ods. 1 CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň a) pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

18.2. V preskúmvanej veci podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) nevymedzil uplatnený dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 tohto právneho predpisu. Dovolací súd napriek značnej snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nález sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 09. júna 2020) zistil, že dovolateľ nenastolil, nevymedzil, neformuloval, nepomenoval právnu otázku zásadného významu a ani neuviedol rozhodovaciu prax zodpovedajúcu zneniu ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP. Preto dovolací súd nemohol svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku, a ktoré rozhodnutia eventuálne mal dovolateľ na mysli. Za týchto okolností dovolací súd nemohol pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný, či odvolací súd. Dovolací súd je v súlade s dispozičnou zásadou viazaný uplatnenými dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), vrátane ich obsahového i rozsahového vymedzenia, a z iných, než dovolateľom uplatnených dôvodov, napadnuté rozhodnutie preskúmať nemôže. Preto ak dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 CSP, tak ako sa to stalo aj v prejednávanej veci, tento nedostatok má za následok odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

19. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP a vady v zmysle § 420 písm. b) a c) CSP a čiastočne i § 420 písm. f) CSP nie je prípustné a v časti namietajúcej vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP je síce čiastočne prípustné, ale nie je dôvodné. Vzhľadom na uvedené dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

20. Žalobcovia boli v dovolacom konaní úspešní, preto im dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. Žalovanému 2/ dovolací súd trovy dovolacieho konania nepriznal.

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.